

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Cuvântarea

rostită de P. S. S. Părintele Episcop Andrei la deschiderea adunării
Asociației clerului „A. Șaguna” Secția Arad.

Aș dori ca la această întrunire duhovnicească să vă spun ce simt în sufletul meu și să dau glas inimii și gândului ca să deslușească rostul preoției în vremile de astăzi și în fața acestui cataclism. Avem în fața noastră un războiu cum n'a mai fost altul. Ca păstori sufletești, trebuie să ne gândim la desnodământul acestui războiu, trebuie să ne punem întrebarea: ce naște el în sufletele noastre și cum am dori să-i fie sfârșitul?

Războiul acesta este o naștere din nou a lumii și e dus pe întreaga suprafață a pământului... Ba eu cred că ecoul lui se aude până în cerul lui Dumnezeu. Iar frontul care în realitate e numai de vreo două mii de kilometri, de fapt este mult mai mare. El se prelungeste, Cucernice părinte, până în satul Sfintiei tale, deși acest sat este la o depărtare de 2500 km. de front. Dincolo de lungimile ce se pot măsura pe hartă, există un alt front care se prelungeste în sufletele noastre; în sufletul părinților al căror fecior este dus departe, în luptă; în sufletul copiilor ce se roagă în fiecare seară pentru tatăl lor, și el plecat la oaste. Dacă am putea măsura acest front, am constata că el are dimensiuni mult mai uriașe decât frontul real.

Pe acest front care se prelungeste în suflete trebuie să luptăm noi, preoții. După cum dincolo fiecare comandant își are un sector de activitate, totașa și dincoace, în parohie, fiecare preot este un comandant într'un sector de luptă unde trebuie să învingă, sau să moară. Și atunci, te întreb, iubite părinte, încotro mergi cu oastea, spre biruință sau spre prăbușire?

Eu am obiceiul să frământ bine un gând sau o idee pe care vreau s'o pun în aplicare și deaceia niciodată nu mă gândesc prea departe... Deaceia și programul meu este foarte simplu.

Și anume, în aceste zile grele, nu cer preotului nici știință teologică lămurită în bibliotecă, nici filosofie bisericească, nici graiul fermecat al lui Ioan Gură de Aur, ci numai două lucruri simple. Pentru preot trăirea în Liturghie, iar pentru popor școalele de Duminecă.

Ce înțeleg eu prin trăirea în Liturghie, prin această mistică liturgică?... Întâi de toate, să simți prezența lui Dumnezeu pe Prestol, în fața ta. Dacă nu te prosterni umilit la picioarele lui, atunci slujba ta este a unui năimit. Tu preot trebuie să-ți dai seama de distanța ce există între tine, care ești praf și pulbere, și între Dumnezeu cel vecinic, și atunci te vei smeri. Dă-ți seama că înainte de toate a existat iubirea cea nemărginită a lui Dumnezeu care a sacrificat pe Fiul Său pentru tine, că tu însuși trăești din iubire și prin dragostea nemăsurată a lui Dumnezeu. Și atunci se cere ca și tu să iei parte cu sufletul, cu viața ta însăși, la slujba aceasta a Stăpânului.

Dar poate vei pune întrebarea, cum pot face acest lucru, cum voi putea realiza acea trăire mistică a sfintei Liturghii?

Pentru aceasta e nevoie întâi de toate de exactitate. Să nu întârzi niciodată și nici un minut, pentru că Stăpânul te așteaptă. Nu-mi pot imagina ca un om întreg și preot, să lipsească dela această întâlnire cu Stăpânul. E nevoie apoi ca să fii prezent cu sufletul, cu tot sufletul tău, și în al treilea rând, să ai o ținută trupească demnă, așa cum se cere în fața Stăpânului. Iată, frații mei, mistica liturgică așa cum o văd eu. Această mistică v'o cer, pentru ca să vadă dușmanul, — Satana, — că fiecare preot este gata la datorie, capabil să moară acolo la postul de comandă din sectorul său, pentru Biserică și pentru Crucea lui Hristos.

Al doilea punct din programul meu este școala de Duminecă. În vremile acestea de războiu, când sufletul credincioșilor este încercat de atâtea îndoieli, nu poți lăsa credincioșii numai cu hrana sufletească pe care le-o dai în predici. Și atunci, se pune întrebarea: de ce să nu ai un auxiliar, un ceas două, când să poți complecta hrana sufletească a credinciosului. Doctrina creștină se cere mai lămurită astăzi de cât oricând. E nevoie să lămurim dezastrul sufletesc de astăzi și mai ales să-i prevenim pe credincioși, pentru că nu știm ce va aduce sfârșitul războiului. Iată de ce e nevoie de școlile de Duminecă, de orele pe care preotul trebuie să le sacrifice Dumineca după masă.

Ca un efect al școlilor de Duminecă, mă gândesc la o ligă a bisericanilor, a credincioșilor care vor face legământ în fața Altarului că nu vor absenta niciodată trei dumineci consecutive dela Biserică. Dacă vom frământa bine sufletul credincioșilor în această școală de Duminecă, atunci înființarea acestei ligi va fi ușoară. Iar atunci nu vor mai fi biserici goale, ci pline de credincioși înduhovniciți, proster-nați la picioarele Stăpânului.

Am zis că războiul acesta se duce și între noi, acasă. Să nu uităm un lucru, că biruința Bisericii se va putea obține numai cu preoți duhovnicești și cu oameni înduhovniciți. Iată prin urmare problema activității noastre și problema răspunderii noastre în fața acestui războiu.

Adunarea generală a Asociației Clerului „Andrei Șaguna” Secția Arad

În ziua de Vineri, 16 Octomvrie 1942, după serviciul chemării Duhului Sfânt în Catedrală, Asociația Clerului „Andrei Șaguna” Secția Arad, și-a ținut ședința ordinară în sala festivă a Academiei teologice din Arad, în prezența Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Andrei și a P. C. Sale Părintelui Dr. Gheorghe Ciuhandu, președintele general al Asociației și a unui număr mare de preoți din Eparhie.

Deschiderea adunării s'a făcut de către președintele Secției pr. Viorel Mișuțiu, care prin cuvinte alese salută prezența Prea Sf. Sale și a președintelui general în mijlocul preoțimei și arată rolul covârșitor al preotului, ca factor moral în sbuciumul vremurilor de azi, prin care trece poporul român în lupta pentru Cruce și Hristos.

Luând cuvântul Prea Sf. Sa Părintele Episcop arată care este rolul preotului și ce pretinde P. Sfinția Sa dela el în aceste vremuri prin care trece Țara și Biserica. Cuvântarea prescurtată o publicăm în fruntea revistei.

Urmează conferința pr. Ioan Buțiu: „Insemnări pe marginea unei comemorări” (Sinodul dela Iași), în care arată personalitatea marelui mitropolit Petru Movilă și activitatea lui la Kiev.

Pr. Ilie Șeran citește raportul general al Secției, privitor la activitatea Despărțămintelor și Cercurilor religioase din Secție în anii 1940 și 1941. Adunarea generală îl ia la cunoștință cu aprobare.

Pr. Cornel Mureșan prezintă raportul despre situația financiară a Secției, de unde rezultă că la 31 Martie 1942, situația a fost următoarea: numerar lei 4055, depuneri la fondul ajutorului

preoțesc 151.899 lei, iar în urma despărțirii Episcopiei Timișorii, Secția arădană a cedat Secției Timișoara suma de lei 58.303 în hârtii de valoare. Astfel Secției noastre i aurămas în depuneri lei 93.596, sumă ce se află depusă la Fondul ajutorului preoțesc.

Raportul Comisiei de control a Fondului ajutorului preoțesc a fost prezentat de pr. Aurel D. Papp, președintele Comisiei. Sf. Sa arată că starea fondului la 31 Martie 1940, a fost în suma de lei 2.274.049.

Urmează conferința pr. Ioan Nădăban, despre: „Problema manualelor de religie, și în special a Catehismului în școala primară”. La discuție au luat cuvânt preoții: Oancea, Bogdan, Chebeleu și Papp. Prea Sf. Sa, în legătură cu aceasta conferință, dă îndrumările necesare preoților catiheți, pentru a utiliza cu toții manualele de religie aprobate de Episcopia din Arad, întru atingerea scopului urmărit în catehizație.

Propunerile prezentate de Comitetul Secției, și aprobate de adunare sunt următoarele:

1. Intervenția pentru mutarea târgurilor din zilele de Dumineci.

2. Credincioșii să nu fie scoși cu forța la lucru în zilele de Dumineci și Sărbători. Adunarea ia la cunoștință aceasta propunere și invită Comitetul a interveni la locul în drept spre a soluționa aceasta cauză în duhul Bisericii.

3. Peretele dinspre răsărit din fiecare casă de creștin ortodox să fie destinat pentru cruce și icoane religioase ortodoxe. Adunarea aprobă propunerea și invită Comitetul Secției a se ocupa de aceasta chestiune.

4. On. Minister al Culturii e rugat ca să nu fie scos învățământul religios din școalele practice (comerciale și industriale).

5. Adunarea generală a Secției acceptă propunerea de a se interveni prin Centrala din Sibiu la Ministerul de Interne, ca preoțimea și membrii familiilor lor, să primească scutire de autorizație de călătorie pe CFR., acelor cari se vor legitima cu carnetele tip CFR. așa după cum s'a dat și corpului magistraților.

6. Preotul Câmpian propune înființarea unui „Cămin al preoților în Arad”. Adunarea decide, ca pe lângă numărul paturilor existente la camera de oaspeți de pe lângă Academia de Teologie din Arad, să se mai adauge un număr de paturi și lămpărie necesară din fondurile Secției.

7. Preotul T. Herbei, propune înființarea unui „Internat ortodox de băieți”. Adunarea ia la cunoștință propunerea, însă problemă deocamdată s'a rezolvat, primindu-se fiii de preoți în Internatul Academiei de Teologie.

8. Pentru a spori ajutorul de înmormântare, potrivit vremurilor de azi, Comitetul Secției propune: Fondul de ajutor în funcționarea lui de azi rămâne neschimbat. Membrii fondului de ajutor (preoți și preotese) se obligă dela caz la caz, la moartea vreunui membru, să cotizeze fiecare cu 50 lei, care sumă adunată se va da la mâna celor în drept, pe lângă ajutorul convenit dela fond. *Aceasta acțiune de ajutor mutual este și rămâne cu caracter pur caritativ.* Adunarea generală aprobă propunerea și îndrumă Comitetul Secției a publica aceasta în organul oficial „Biserica și Școala” pentru aducerea la cunoștință.

9. Având în vedere că din rândurile Clerului cu ocazia Adunărilor Despărțământelor s'au ridicat glasuri pentru contopirea Asociației noastre în Asociația Generală din București, Comitetul Secției intrunit în ședința ordinară din 15 Oct. 1942 și pe lângă lămuririle date de P. C. Sa Părintele Dr. Gh. Ciuhandu, președintele general al Asociației, supune următoarea propunere Onoratei Adunări generale spre aprobare: Adunarea generală a Secției Arad, din Asociația Clerului „Andrei Șaguna” își exprimă și acum dorința pentru încheierea unei Asociații generale a Clerului ortodox român pe întreaga Țară. Deaceia, cunoscând lămuririle din broșura „Gânduri de reorganizarea profesională unitară a Clerului din Patriarhia Română”, și regretând desbinarea ce s'a produs în timpul din urmă în sânul organizației „Asociației generale a Clerului”, preoțimea din Eparhia Aradului își exprimă dorința pentru o grabnică soluționare a crizei acesteia prin împăcarea celor desbinați, ca astfel revenindu-se la normal să se potă relua tratativele pe baza principiului

federativ al Societăților existente preoțești sub regimul unui Statut comun. Adunarea primește propunerea.

Părintele președinte V. Mișuțiu, după ce mulțumește Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Andrei și P. C. Sale Părintelui Dr. Gh. Ciuhandu pentru participarea la ședința ordinară a Adunării Secției și preoțimei din Eparhie, ridică ședința.

I. Ș.

Dela cruciada românească la binecuvântarea mamei

Niciodată în istorie cuvântul „cruciadă” n'a fost mai adecvat ca'n zilele noastre. Căci așa zisele cruciade nu erau decât ambiții, pornite din răzbunări confesionale și politice, și nu din imperativul ideii. Cruciații trecutului erau reprezentanții formali ai crucii, cusută pe drapele și brațul stâng, iar susletele le erau pline de răzbunare, jaf și prăpăd. Ei n'au adus istoriei decât date fără importanță, lacrimi neîncetate și suspine nemângăiate. Astăzi însă cruciada celor cari au scos sabia din teacă și flacăra din țava mașinilor automate la 22 Iunie 1941 contra hidrei apocaliptice, este pornită dintr'un spirit de suprimare a comunismului ce tenta să distrugă așezământul neamurilor din orânduiala Evangheliei.

Cruciada noastră din Răsărit este sfântă prin faptul că dă martiri din abundență pentru ideea creștinismului și a neamului. Dar cruciada noastră mai e sfântă și din alt motiv, pe care puțini l-au descoperit până la ora de față. Este vorba despre tributul mamei creștine și române, ce stă alături de fiii ei în tranșeele însângerate ale câmpurilor de bătaie. Mamele, cari și-au crescut copiii în ritmul ideii de Dumnezeu și de Neam, sunt primii pedagogi ai Ginșilor. Ele au împreunat pentru prima oră copilașilor lor dragi din leagăn mâinile, și i-au îndreptat cu fața spre icoana din perete. Ele le-au turnat pentru prima dată în suflete iubirea de graiu și pământ strămoșesc.

Copiii lor de ieri sunt ostașii nostri de azi.

Mama, cea mai scumpă noțiune din lumea vremelnicei noastre.

Mama, războiul în care se țes virtuțile unui neam.

Mama, viitorul de aur al unui popor.

Mama, oglinda prin care se vede trecutul și viitorul unui neam.

Mamele au dat sfinții bisericilor, luceferii științei și eroii naționali. Nimeni din lume nu și-a însușit, într'un grad așa de înalt creștinismul, ca mama. Nimeni nu este pătruns așa de mult de ajutorul Dumnezeesc, ca mama.

Ostașii noștri de pe câmpiile vitrege și fără sfârșit ale Rusiei au asupra lor binecuvântarea și darul mamei.

Binecuvântarea ostașilor: rugăciunile neîntrerupte și pline de lacrimi ale mamei de acasă.

Darul lor: cărțile de rugăciuni și icoanele cusute în buzunarele din stânga ale vestoanelor ostășești.

In toate părțile pe unde am colindat printre soldații noștri și în toate conversațiile avute cu ei, am găsit „darul ostașului” primit din sufletele mamelor. La acestea se mai adaugă cruculițele cumpărate de mama și sfințite de către „părintele din sat”.

Ce mărgăritare sfinte au soldații noștri! La ei nu strălucesc pe degete inele încărcate cu pietre scumpe și carate multe. Sub hainele lor modeste zace un suflet plin de comori spirituale și românești. Bătăile inimii lor se isbesc încontinuu de darul mamei, așezat în buzunarul stâng. Darurile ei sunt pentru inimile ostășești brana cea de toate zilele.

La alte neamuri acest fenomen este improvizație și superficialitate. La noi inascentă și trăire. La alții paradă și poză. La noi simțire și viețuire.

Ostașii români sunt plenipotențiarii mamelor lor!

Victoria lor, bucuria mamelor!

Pentru aceea, pe bună dreptate putra să scrie Carmen-Sylva: „Dacă vei vedea un viteaz pe câmpul de luptă, sau în împărăția spiritului, ori de vei întâlni vr'un stăpânitor în gânduri și descoperiri, să știi că el a avut o mamă aleasă”.

După cum Mântuitorul lumii și-a dat Mama pe Golgota în primire celui mai iubit dintre apostoli, așa să o dăm și noi pe mama româncă cultului națiunii. Păcat că mamei nu i se dă deajuns onoarea ce i se cuvine. Parcă toți au uitat de Mama lui Ștefan cel Mare — care l-a trimis la oștire, — și de a lui Mihai Viteazul, realizatorul „unității dace”, care fiind decapitat pe Câmpia Turzii, mama lui a sângerat sufletește și a îmbrăcat pentru restul vieții ei antereul îndoliat al mănăstirii.

Parafrazând cuvintele Arhanghelului Gavril, adresate Sfintei Maria, ar trebui pentru a le recompensa creșterea noastră trupească și zestrea sufletească, să rostim și noi în orice clipă a vieții noastre: Bucurați-vă voi mamelor românce, „Domnul este cu voi, binecuvântate să fiți între femei”.

Cei de pe front, imploră mama, cu poetul:

„Aprinde, mamă, lumânarea

„Departă — acolo în satul meu

„Aprinde, mamă, lumânarea

„Și roagă-te lui Dumnezeu.

Preot căpitan Rez. Ioan I. Petrilă
Majak-Salyn, Crimeia, August 1942.

Despre ce să predicăm?

In Dumineca 22-a după Rusalii, la 1 Noemvrie 1942, să vorbim despre bogăție și sărăcie.

Parabola despre bogatul nemilostiv și săracul Lazar (Lc. 16, 19—31) este binecunoscută. Bogatul — luxos, lacom și zgârcit, petrece. Săracul — bolnav, plin de bubo și flămând, suferă. Mor amândoi. Săracul ajunge în fericirea raiului, bogatul în chinurile iadului.

Fără să ajungă în focul iadului sau în raiul fericirii, Ecclesiastul înțelept ne destăinuște o experiență dintre cele mai zguduitoare și pilduitoare:

— Făcut-am lucruri mari, scrie el. Mi-am zidit case, mi-am sădit grădini, vii și parcuri, mi-am cumpărat robi și roabe, turme de oi și cirezi de vite, am adunat aur, argint și bogățiile împăraților și ale țărilor, mi-am adus cântăreți și cântărețe, femei și tot ce mi-au poftit ochii le-am dat. N'am oprit inima dela nicio veselie; am lăsat-o să se bucure de toată truda mea. Apoi, m'am uitat cu atenție la toate acestea și am văzut că toate sunt deșertăciune, goană după vânt și țără de niciun folos sub soare; nebunie și prostie. Dar..., în cele din urmă, totuși, am văzut că înțelepciunea covârșește nebunia, așa după cum lumina covârșește întunecul (Ecl. 2, 4—13).

De când răsare soarele peste drepti și nedrepti, există bogați și săraci, bogăție și sărăcie. Și vor exista încă atâta timp, cât există între oameni daruri deosebite și inegalități din naștere, — adică totdeauna.

Lupta pentru stăpânirea bunurilor a produs în curgerea veacurilor cele mai mari nemulțumiri și cele mai număroase certe, procese și lupte, între oameni și între neamuri. Revoluțiile, crimele și războaiele în cele mai multe cazuri nu sunt altceva decât mijloace de-a răpi, de-a împărți sau de-a stăpâni bogății cât mai multe și astfel de a micșora sau mări distanțele dintre bogați și săraci.

Creștinismul, și în privința aceasta, vine cu o morală nouă, cu o seamă de principii și virtuți care au în vedere pacea și armonia socială.

Creștinismul nu desființează averea și proprietatea, dar combate aspru și condamnă lăcomia și bogățiile imorale, așa după cum osâncește tot așa de aspru sărăcia când vine din lene, din necumpătare sau din alte vicii.

In Predica de pe Munte, Iisus Mântuitorul face deosebire între două feluri de bogății: materiale și spirituale. El grăește: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde moliile și rugina le strică, și unde furii le sapă și le fură. Ci vă adunați comori în cer, unde nici moliile, nici rugina nu le strică, și unde furii nu le sapă nici nu le fură. Că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră” (Mt. 6, 19—21).

Cu alte cuvinte, El ne spune: Nu vă adunați bogății vulgare, trecătoare. Adunați-vă comori cerești, netrecătoare. Bogățiile lumii vă leagă inima de pământ. Comorile cerești, avuțiile spirituale (religioase, morale, culturale, artistice etc.) vă înalță, pe voi și suspinul inimii voastre, spre Dumnezeu. Cele pământești sunt adeseori bogății de fapte rele; cele cerești sunt totdeauna comori de fapte bune. Averile pământești sunt relative,

deșarte și le stăpânim vremelnice; cele sufletești sunt veșnice și formează singura moștenire pe care o putem trece dincolo de hotarele morții, în lumea dreptății și a judecății ce va să vie. Averile materiale, cu rare excepții, servesc poftele pământului, prea adeseori propagă vițiul și prin el răul în lume. Averile cerești, însă, reprezintă frumuseți sufletești neapuse, servesc conștiința morală și ajută la desăvârșirea lumii. Primele nu pot asigura nici viața, nici moartea; cele de al doilea fel totdeauna sunt creatoare de fericire și mântuitoare de suflet.

Tot cuvinte aspre la adresa bogățiilor rostesc și apostolii Domnului (vezi I Tim. 6, 9—10, 17—19; Iacob 5, 1—6 ș. a.).

Este adevărat că Mântuitorul n'a osândit averea în sine, deoarece bogățiile materiale au o valoare neutră: pot să fie și bune și rele, după cum sunt întrebuințate. Ceea ce Iisus a condamnat cu toată asprimea și la toate prilejurile este întrebuințarea imorală a bogățiilor. Și, fiindcă de cele mai multeori bogățiile materiale sunt folosite în paguba sufletului și prin nedreptățirea aproapelui, și Mântuitorul, la cele mai multe prilejuri rostește cuvinte de osândă la adresa averilor pământești, muștrări care au umplut de groază chiar și pe sârmanii săi ucenici:

— „Vai vouă, bogăților, că vă luați mângăierea voastră“ (Lc. 6, 24). — „Adevăr grăesc vouă, că anevoe va intra bogatul în împărăția lui Dumnezeu. Și iarăși vă zic: Mai lesne este a trece cămila prin urechile acului, decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu“ (Mt. 19, 23—4).

Atât de străin a fost Iisus de pofta averilor și de patima banilor, încât n'a avut niciun fel de avere (Lc. 9, 58) și nici măcar n'a atins banii cu degetele Sale curate și sfinte (vezi Mat. 22, 10—21). *Adevărata bogăție*, după Mântuitorul, *e sufletul*, pe care dacă l-am pierdut, lumea întreagă nu mai are pentru noi niciun preț, nicio valoare și nicio greutate (Mc. 8, 36—7). Sufletul este suprema valoare și bogăția cea mai mare. Pentru cât și-ar vinde omul auzul, văzul și celelalte simțuri, sau mintea? Odată problema sufletului înțeleasă, *toate celelalte se vor adăuga* (Mt. 6, 33). Restul, fără suflet, este relativitate, umbră și vânare de vânt.

De ce creștinismul muștră mai mult decât laudă bogățiile pământești? Pentru că nici bogățiile, nici moștenirile lor nu sunt veșnice (Prov. 27, 24); ci sunt nestatornice (I Tim. 6, 17—19), înșelătoare (Mt. 13, 22; Mc. 4, 19), nesățioase (Ecl. 4, 8; 5, 10), izvor de ceartă (Fac. 13, 1—8), piedică la intrarea în împărăția lui Dumnezeu (Mt. 19, 23—4; Mc. 10, 23—5; Lc. 18, 22—5); bogățiile fac pe oameni vițioși, nemilostivi și nebuni

(Lc. 12, 13—21; 16, 19—31; Ier. 17, 11); bogățiile înnașă cuvântul Evangheliei (Mt. 13, 22), și duc pe oameni la mândrie, chinuri (Prov. 15, 16), nenorociri (Ecl. 5, 12—16), nedreptăți, asupriri, lux, desmierdări (Iac. 5, 4—6), silnicie și minciună (Mih. 6, 10—16), ispite și poftes care sfârșesc în ruină și pierzare (I Tim. 6, 9). Astfel „*iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor, pe care poftind-o unii, au rătăcit dela credință și s'au străpuns cu multe dureri*“ (I Tim. 6, 10).

Nu mai încapă nicio îndoială că bogăția, când servește de mijloc, are o foarte mare însemnătate în cultură și în civilizație, în știință și în morală. E ca banul, cu cât circulă în mai multe mâini, cu atât aduce mai mare folos. Ea poate împrumuta omenirii aripi ca de vulturi ce zboară spre cer (Prov. 23, 5); poate deveni izvor de fericire prin ajutarea săracilor (Ps. 40, 1; Prov. 14, 21) pe care oricât ar înainta omenirea îi vom avea totdeauna printre noi (Deut. 15, 11; Mt. 26, 11; In 12, 8); poate să ne îmbogățească în fapte bune (I Tim. 6, 18) și astfel ne ajută să dobândim *bogăția harului* (Ef. 2, 7) și a slavei moștenirii între sfinți (Ef. 1, 18).

Dar când bogăția are scopul numai în sine, atunci devine imorală, pentru că servește de izvor și unealtă tuturor relelor. Atunci servește ținte egoiste, în locul celor sociale; servește patimile indivizilor, în locul trebuințelor comunității; schimbă casele creștinilor în case păgâne, în case cu înfățișări streine și obiceiuri jidovești, care ispitesc mai mult spre plăcerile cărui în loc să înalțe sufletul. În acest caz, bogățiile nu merită decât osândă.

Din pricina acestor primejdii Evanghelia ne îndeamnă mereu să ne adunăm comori în cer (Lc. 12, 33—4) și să ne ferim de lăcomie și zgârcenie, căci viața noastră nu stă în avuții (Lc. 12, 15); să facem dăruiri pentru așezămintele de asistență socială, pentru săraci (Mt. 5, 42) și pentru toți nenorociții acestei lumi, ca să putem mărturisii împreună cu Iov: „*Ochi eram pentru cei orbi, picioare pentru șchiopi și părinte pentru nenorociți*“ (29, 15). — Din punct de vedere moral, „*averile cele mai mari sunt cele cu care s'au mângăiat mai multe dureri*“ (N. Iorga), adică cele dăruite, lăsate sau concretizate în așezămintele sociale.

Față în față cu bogăția stă sărăcia. Nici sărăcia nu este o virtute, așa după cum nici bogăția în sine nu este un vițiu. Sunt bogați virtuțioși și săraci foarte vițioși. Nu odată sărăcia vine din lene (Prov. 6, 9—14; 10, 4; 19, 15; 20, 13; 24, 33—4; 28, 19), din necumpătate (Prov. 21, 17; 23, 21), desfrâu (Prov. 6, 26; 29, 3; Lc. 15, 13), beție (Prov. 23, 20—21), din prietenii rele, ș. a. Totuși, din pricini ca acestea, ca și din pricina

lăcomiei bogăților și din alte pricini morale și religioase, Biserica totdeauna a luat sub ocrotirea sa pe cei săraci, asupriți, slabi și nefericiți. Morala creștină ne obligă pe toți să ajutăm pe săraci, ca și Zahau (Lc. 19, 8-9), să nu închidem ușa, nici mâna din fața lor (Deut. 15, 7-11; Iac. 2, 2-10); să nu-i disprețuim (Prov. 14, 21), să nu-i tratăm cu asprime sau să le facem vreo nedreptate (Ieș. 23, 6). Oprirea plății lucrătorilor este păcat strigător la cer (Deut. 15, 9; Iov 34, 28; Iac. 5, 4), iar ajutarea lor este împrumutarea lui Dumnezeu (II Cor. 8, 3-15; 9, 7-13).

Pentru Biserică sufletul săracilor este tot așa de scump, ca și al bogăților. Mai mult. În Evanghelie, săracilor li se vestește fericire (Lc. 6, 20-21), bogăților nu, ceea ce înseamnă că bogății ca să ajungă la fericire, trebuie să trăiască în cumpătare și în viață simplă, ca și săracii, folosindu-și prisosul pentru fapte de milostenie. Bogăția singură nu face pe oameni fericiți. Dacă bogății ar putea să fie fericiți numai prin averi, niciunul dintre ei n'ar mai cunoaște tristețea, nici suferința, nici durerile, niciun fel de tragedie.

De câte ori nu se întâmplă ceea ce spune cântarea: „Bogații au sărăcit și au flămânzit, iar cei ce caută pe Domnul nu se vor lipsi de niciun bine” (Ps. 33, 10).

Sf. Ioan Gurădeaur seamănă bogăția cu o mască, pe care o poartă actorii pe scenă, când joacă roluri de regi, filosofi, doctori sau generali. Știe toată lumea că sunt actori care joacă roluri în care nimeni nu-i crede regi, generali, nici fericiți sau bogați, cum se arată în teatru. Așa sunt și bogății pe teatrul lumii... Smulgeți-le masca, pătrundeți în conștiința lor și-i veți găsi lipsiți de virtuți, oameni netrebniți, care dispar după moarte cum dispar actorii după reprezentarea bogăției.

Bogatul se vestește și el ca florile (Iac. 1, 10-11), ca și averile regelui Solomon. Ce mai rămâne în urmă?... Sufletul și numele bun care-i mai scump decât toate comorile (Prov. 22, 1-2).

Să luăm aminte!... Unde este comoara noastră, inima noastră?...

Fericiți sunt cei ce pot răspunde:

Unde ești tu, Doamne, acolo este comoara noastră, inima noastră, pacea și fericirea noastră, în vecii vecilor.

Cărți și reviste

Prof. Ic. st. Dr. Ștefan Cioroianu: Lauda crinilor. Cuvântări la sfânta taină a botezului. Timișoara, 87 pagini.

Precum se înmulțește lucrul pastoral și misionar, tot așa apar și lucrările de îndrumare necesare. În chip deosebit s'au înmulțit prilejurile

de a predica Evanghelia. Așa se face că apar mereu colecții de cuvântări diferite, la tot felul de ocaziuni.

Este un semn acesta că preoții știu repede să pună de acord cerințele vremii și permanențele Bisericii și ale misiunii lor.

Părintele Cioroianu, vechiu și cunoscut autor de predici și cuvântări, în ultima Sf. Sale lucrare dă publicității o colecție de 50 cuvântări menite a se rosti la taina botezului. Ca și titlul, lucrarea întregă e scrisă cu mult avânt poetic. Dacă la acest avânt se adăuga ceva mai mult conținut doctrinar, materialul nu avea decât de câștigat.

Protos. Dr. Vasile Vasilache: Pe căile Domnului. Predici rostite la Radio. București, 329 pagini, 300 lei.

Este al treilea volum de predici publicate de Părintele V. Vasilache. Primul a fost „Dumnezeu este lumină” și al doilea, în colaborare: „Bucium al dumnezeiescului graiu.”

În volumul de față avem o colecție de 37 predici, ținute la Radio, dela Sf. Ap. Petru și Pavel până la Dumineca Floriilor.

Dela „predicatorul Sf. Patriarhii” parcă ne-am așteptat la mai mult; la niște predici de cuprins mai miezos. Predica parafrazărilor, a povestirilor și a moralizării continui, nu mai prinde. Se cere să facem un pas mai înainte. Într-o vreme când se atacă și se alterează fondul religiei, se cuvine să pășim la expunerea și apologia acestui fond, fără de care predica nu se mai potrivește nici pentru sate, dar pentru ascultătorii dela Radio... Interesează apoi în chip deosebit subiectul predicii, pe care de multeori nici nu reușești să-l mai descoperi în varietatea ideilor pe care le cuprinde predica. Dumineca, sau sfântul sărbătorit, este subiect prea general.

O vestire sistematică și continuă a învățăturilor creștine reclamă un plan de subiecte și o limitare a fiecărei predici la conținutul subiectului.

Poate că viitorul va adăuga și aceste note bune la predicile pe care le va mai rosti și publica harnicul predicator patriarhal, Protos. V. Vasilache.

Constantin I. Bercuș: Maria Magdalena. Ucenica Domnului și mironosița învierii. București, 31 pagini.

O bună broșură despre viața Mariei Magdalena, alcătuită după informațiile ce le avem despre ea în Evanghelii și în tradiția Bisericii.

Autorul arată motivele temeinice care duc la concluzia că una este Maria din Magdal, păcătoasa convertită de Mântuitorul, și altă este

Maria sora Martei și a lui Lazar din Vitania, pe care apusenii, fără discernământ suficient, le confundă și le identifică.

Broșura se cetește cu interes și cu folos, ca toate viețile sfinților bine scrise.

Timpul Transilvaniei, în numărul recent apărut aduce culturii arădane și de astădată contribuții prețioase. Dintre „Apostolii neamului”, P.C. prot. F. Codreanu ne înfățișează figura protopopului Traian Vățianu. Lucian Emandi scrie „în medalion” despre scriitorul Ion Agărbiceanu la vârsta de 60 ani. Petre Lenghel Izanu înfățișează Nădlacul din punct de vedere istoric, statistic, cultural și economic. Prof. C. Rudneanu face o dare de seama despre cele „70 cântări religioase” publicate de dl prof. Trifon Lugojan. Pr. C. Mureșan scrie despre „legea iubirii” și un oarecare corespondent anonim despre sfințirea bisericii din Leauț, zidită după planurile arhitectului Ciortan și pictată frumos de dl prof. Iulian Toader!

Informațiuni

■ **Sfințirea bisericii din Șofronea.** Duminică în 18 Octomvrie a. c. s'a săvârșit actul sfințirii bisericii noi, zidite în comuna de coloniști Șofronea. Actul sfințirii s'a făcut de protopopul Aradului, P. C. Florea Codreanu, asistat de preoții: I. Popescu, V. Morariu, V. Guleșiu parohul locului, I. Crișan, N. Vancea, Gh. Curtuțiu, I. Șeran, D. Morariu, Tr. Barzu și diaconul ceremonial D. Dărrău. Actului sfințirii i-a premers sfințirea apei celei mici, cu înconjurarea sf. locaș. A urmat sf. Liturghie. Răspunsurile liturgice au fost date de corul Cfr. dirijat de păr. V. Lugojan.

La serbare au luat parte D-nii: Vuia, reprezentantul d-lui Prefect al județului, Vasile Lazar, reprezentantul Primăriei Arad, D-nii Dr. E. Crâșnic, Curiac, Vățianu, Guleșiu, prof. Toader Iulian, care a pictat tâmpla sf. biserici, Dr. Adam Iancu cu doamna, dl Purgli, L. Igrășan, Burza C. Dr. Petru Ponta pretor, notarul locului, Dl Filipaș reprezentantul presei arădane și o mulțime mare de credincioși veniți din Curtici și Macea, pe lângă cei locali.

La priceasnă a vorbit păr. V. Guleșiu arătând că la venirea sa în parohie credincioșii din Șofronea nu aveau unde se ruga, dar la scurt timp prin bunăvoința organelor Cfr. au închiriat o casă la marginea satului, pe care au transformat-o în capelă.

Păr. Guleșiu a plecat, ca odinioară sf. apostol Pavel prin Macedonia, pentru a aduna fonduri să-și poată edifica sf. biserică. Puțini au

fost acei ce l'au înțeles. Spre a atrage atențiunea autorităților a cerut sprijinul presei, care i-l'a dat cu prisosință. Multe greutăți a întâmpinat pr. V. Guleșiu până a ajuns să-și vadă ridicată biserică la care cu atâta dragoste slujește. Biserica s'a zidit din ajutoarele date de Dl Dr. Marta Alexandru, pe timpul cât a fost Rezydent Regal, în suma de 500.000 lei, On. Minister al Cultelor 50.000 lei, Prefectura județului prin dl General S. Banciu prefect 650.000 lei și credincioșii prin colectele făcute de pr. Guleșiu suma de 200.000 lei.

Părintele Guleșiu încheie cuvântarea aducând mulțumiri: D-lor Dr. A. Marta, General S. Banciu prefectul jud., Prea Sfinției Sale. Păr. Episcop Andrei și presei, în special ziarului Credința, care prin apelul lansat în acest ziar, a făcut ca inimile multor credincioși ai Bisericii noastre să se deschidă și prin donațiile făcute să înfrumusețeze noul Sion. Mulțumește apoi și păstoriiților săi, cari l'au înțeles și i-au dat mână de ajutor întru îndeplinirea acestui act măreț. Roagă pe bunul Dumnezeu să răsplătească donatorilor bisericii din Șofronea din belșug, iar Sf. Sale să-i deie putere a lucra și în viitor pentru Neam și pentru Biserica lui Hristos.

Urmează cuvântarea păr. prot. *Fl. Codreanu*, care între altele spune: a cerși în acest timp este o vrednicie, pentru că ai câștigat locaș de închinare, locaș unde să te poți ruga pentru cei vii și pentru cei morți. Astăzi aveți o cetate întru Hristos. Iisus a intrat în multe cetăți-orășe, și vrea să intre și azi în fiecare casă, în fiecare sat și oraș. Iată că a intrat prin acest locaș în satul vostru pentru a vă învăța, a vă îndrepta, a vă mângâia, a vă face mai buni. Vrea să intre în așa fel ca să nu mai iasă. Ii place să fie singur stăpân, și va fi singur stăpân, dacă în casă soțul și soția se vor iubi reciproc, dacă este bunăînțelegere, dacă este dragoste și dacă orice ură va fi scoasă din sufletele oamenilor.

Iisus, așa cum e Fiul lui Dumnezeu, poate fi silit să iasă din casa noastră, din Biserică, din sat, prin vrajba dintre noi. Sunteți liberi să alegeți pe Celce samănă iubire și dragoste sau pe cel ce samănă ură și vrajbă. Iisus intră în casele unde află iubire, curățenie în suflete și bunăînțelegere între oameni.

I. Ș.

■ **Vicariatul Alba-Iulia**, cu prilejul vizitei făcută în țară de către P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului a ținut la 8 Oct. 1942 o ședință plenară, în care s'au desbătut problemele care interesează trecutul și viitorul Vicariatului. Dintre hotărârile aduse înregistrăm următoarele:

P. C. prot. N. Vasiu a fost numit inspector al învățământului religios de toate gradele.

S'a luat act de aprobarea Sf. Sinod pentru restaurarea mănăstirii istorice dela Râpa-Râmețului, care datează dela 1486 și a avut printre ctitorii ei pe voievozii Radu Vodă și Mihai Vitruzul.

S'a exprimat recunoștința cuv. nită P. C. I. sf. Dr. Seb. Stanca trecut la pensie după o foarte bogată activitate culturală națională și bisericească ortodoxă, cu data de 1 Iulie 1942. Ca un omagiu pentru toată opera vieții sale, Vicariatul a proclamat pe P. C. Seb. Stanca de consilier eparhial onorific pe viață și a hotărât ca din cele 34 lucrări pe care le a publicat Sf. Sa, să i retipărească într'un volum omagial pe spesele Eparhiei toate lucrările referitoare la Biserică, însoțite de biografia P. C. Sale.

În locurile vacante, au fost aleși consilieri PP. CC. prof. Lucian Muntean și pr. Teodor Ciuruș, secretarul Vicariatului și redactorul organului oficial „Renașterea”. Acesta din urmă, după cât îl cunoaștem o figură distinctă a clerului ardelean, a fost hirotesit într'u protopop de către P. S. S. Episcopul Nicolae cu prilejul pelerinajului pe care P. S. Sa l a făcut în 9 Oct. c. la mânăstirea Râmețului.

În 11 Oct. 1942 P. S. S. Episcopul Nicolae Colan a părăsit țara liberă, după ce la Turda s'a îmbrățișat cu PS. SS. LL. Episcopii Iuliu Hossu și Al. Rusu cari tocmai atunci veneau în țară.

■ † Pr. Alexiu Doboș. În ziua de 11 Octomvrie a. c. la orele 7 seara s'a stins încă unul dintre venerabilii slujitori ai Altarului, preotul *Alexiu Doboș*. S'a născut dintr'o familie fruntașă, în comuna Șiria, la 21 Martie 1862.

Școala primară a făcut-o în comuna natală, urmând liceul la Timișoara, Preparandia și studiile teologice în Arad. A servit ca învățător-director dela vârsta de 22 ani în Șiria, unde a funcționat până în 1913, când mânat de vocația sa preoțească a intrat în tagma clericală. Din 1913 până în 1932 a servit Biserica lui Hristos în comuna Radna, dată la care a fost pensionat.

Cât timp a servit ca învățător a fost numit „comisar” consistorial pentru examenele de fine de an la școlile confesionale, mai apoi a fost ales președinte al Asociației Învățătorilor Despărțământul Arad. A fost mare naționalist, luptând din răspuțeri pentru alegerea de deputați români în parlamentul maghiar.

Dumnezeu l a încredințat cu 8 copiii, 4 băieți și 4 fete.

Dintre 4 băieți a pierdut 3; lovitura mare a primit-o la adânci bătrânețe, pierzând pe fiul său cel mai mare, preotul Aurel Doboș, din Belint, într'un accident.

Moartea, pe care — dela pierderea fiului său mai mare — o dorea, îl găsește senin. Se

stinge încet ca o lumânare, fără sbucium și fără suferințe prea mari.

Înmormântarea s'a făcut la 13. Octomvrie a. c. din sf. biserică din Radna. Sfânta Liturghie și prohodul au fost oficiate de P. C. Procopie Givulescu, asistat de preoții: Crișovan, Chebelev, Debău, Crăciun, Terebenț, Bodea și Mișici. Păr. protopop Givulescu și păr. Crișovan au depus toată stăruința ca înmormântarea să fie cât mai demnă de celce a fost preotul Doboș. Păr. I. Chebelev într'o cuvântare impresionantă arată calitățile celui decedat.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată. În veci pomenirea lui. I. Ș.

■ † Pr. Iosif Cloambeș, a trecut și el la cele veșnice în 9 Oct. 1942. Venit la Arad pentru a-și cerceta familia, casele ginerilor săi Serdineanțu și Lupăș, și a încheiat aci călătoria vieții pământești, la vârsta de 82 ani. S'a născut în Bazoș; a studiat Preparandia și Teologia la Arad, apoi a slujit ca preot în parohiile Hodoș 2 ani, Bârzava 9 ani și Șanovița 41 ani. A fost un devotat luptător pentru dreapta credință, un bun cântăreț și un patriot însuflețit. Despre meritele lui au vorbit la prohodul din Catedrala Arad P. C. prot. F. Codreanu și la mormântul din cimitirul „Eternitatea” prof. Ursu din Timișoara, unul dintre eminenții săi ucenici.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în ceata dreptilor.

■ Numiri. Pr. Gh. Lițiu a fost numit la parohia Arad-Șega și diac. D. Gornic la parohia Cristești, detașat cu serviciul la parohia Buteni III.

■ Consiliul de Patranaj a hotărât să înființeze la Brașov-Stupini o școală de misionare pusă sub direcția d-nei Sanda I. Matei, pentru a forma din ele colaboratoarele preoților, sfătuitoarele mamelor în ale gospodăriei, igienei și creșterii copiilor și sprijinitoarele invalizilor, săracilor, bătrânilor și bolnavilor.

Elevele se recrutează din popor, cu 7 clase primare, în vârsta dela 20-35 ani, cu preferință candidate care au mai activat în cadrul asociațiilor religioase din sânul Bisericii. După un curs de un an, diplomatele vor fi funcționare de Stat.

Întreținerea în școală va fi gratuită și sub un regim de disciplină creștinească. Pe lângă studiile speciale, elevele se vor deprinde cu cetirea Sfintei Scripturi, cu rugăciunea și cu catehismul ortodox.

În anul acesta se vor primi numai 50 eleve, ale căror cereri de înscriere trebuiau înaintate la Direcția Școlii din Brașov-Stupini până la 25 Oct. 1942.